МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ №2
Кафедра криміналістичного забезпечення та судових експертиз

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор НАВС
полковник поліції
Станіслав ГУСАРЄВ
2021

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДОСЛІДЖЕННЯ СЛІДІВ ЗБРОЇ, СЛІДІВ ПОСТРІЛУ ТА СИТУАЦІЙНИХ ОБСТАВИН ПОСТРІЛУ

Статус дисципліни - вибіркова
Рівень вищої освіти - другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – право (08)
Спеціальність - право (081)
Освітня програма – право
Форма здобуття вищої освіти - денна
Мова викладання - українська
Форма підсумкового контролю – залік

Київ -2021

Розробник:
ПРИХОДЬКО Юрій - доцент кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового інституту №2 НАВС Протокол від 31 серпня 2021 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри _____ **Володимир АТАМАНЧУК**

Схвалено науково-методичною радою НАВС
Протокол від 24 вересня 2021 року, протокол № 2.

Голова науково-методичної ради _____ **Станіслав ГУСАРЄВ**

© Національна академія внутрішніх справ, 2021 рік

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Дослідження слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу» є формування теоретичних знань з наукових основ, правових, методологічних та організаційних засад судової експертизи слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу.

Мета й завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Дослідження слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу» є засвоєння здобувачами вищої освіти сутності розроблених теоретичних положень та формування предметно-розумових умінь щодо особливостей досліджень об'єктів, які відносяться до експертизи зброї та розвиток практичних навичок здобувачів у володінні методикою, прийомами, засобами та методами, що використовуються при дослідженні слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Дослідження слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу» є:

- засвоєння теоретичних відомостей про сліди зброї, сліди пострілу та ситуаційні обставини пострілу;
- комплексний аналіз слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;
- засвоєння наукових, правових основ і загальнотеоретичних положень дослідження слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;
- формування понятійного апарату щодо критеріїв допустимості застосування методів та засобів при дослідженні слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;
- причеплення практичних навичок щодо застосування окремих методів попереднього дослідження слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу.

Пререквізити (Prerequisite): Сучасні інформаційні технології в юридичній діяльності, Кримінальна юстиція: правововi доктрини та принципи правотворчості, Юридична компаративістика, Нормотворча діяльність.

Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми:

інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність згенерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.

СК12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

Програмні результати навчання:

Результати вивчення дисципліни деталізують програмні результати навчання, передбачені відповідним стандартом вищої освіти України, що виявляються:

ПРН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів і різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інш. та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

ПРН14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

– історію виникнення, розвитку та становлення судової експертизи слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;

– правові засади та організацію проведення судової експертизи слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;

– криміналістичні поняття судової експертизи слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;

– завдання судової експертизи слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;

– особливості вирішення класифікаційних, діагностичних та ситуаційних задач;

– методи та науково-технічні засоби, які застосовуються при проведенні судової експертизи слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;

– технічні засоби, які використовуються при виявленні, фіксації та вилученні об'єктів судової експертизи зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;

– правила та особливості фотографування об'єктів судової експертизи слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;

– техніку безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та конструктивно схожими з нею пристроями;

– структуру та зміст висновку експерта судової експертизи зброї;

– правила оформлення ілюстративних матеріалів до висновку експерта;

– особливості проведення додаткової, повторної та комплексної судової експертизи слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;

вміти:

– застосовувати набуті теоретичні знання на практиці;

– оперувати основними положеннями та поняттями судової експертизи слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;

– розв'язувати діагностичні, класифікаційні завдання судової експертизи слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;

– використовувати технічні засоби при експертному дослідженні об'єктів, що відносяться до судової експертизи слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;

– визначати видову приналежність і класифікацію слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;

– визначати способи утворення слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;

– проводити експерименти при експертних дослідженнях слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;

– фотографувати об'єкти судової експертизи слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;

– використовувати методики судової експертизи слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;

– оформляти висновок експерта та ілюстративні матеріали до нього.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти	
	д/б	ксф	д/б	ксф
Кількість кредитів ECTS-3	Рік підготовки			
	2-й			
	Семестр			
	3-й			
Загальна кількість годин - 90	Лекції			
	4 год.			
	Семінарські			
	4 год.			
	Практичні			
	22 год.			
	Самостійна робота			
	60 год.			
	Вид контролю			
	Залік			

3. Тематичний план

№ з/п	Назви тем	Нормативний обсяг годин	З них:					
			Всього годин з викладачем	З них				Самостійна робота
				Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Контроль	
1	**Тема 1.** Загально теоретичні основи судової експертизи слідів застосування зброї	**10**	-	-	-	-	-	**10**
2	**Тема 2.** Механізм утворення слідів зброї на кулях та гільзах під час пострілу	**12**	**2**	2	-	-	-	**10**
3	**Тема 3.** Визначення виду, системи, моделі, зразка зброї за слідами на кулях і гільзах	**18**	**8**	-	2	6	*екс.*	**10**
4	**Тема 4.** Ідентифікаційні дослідження вогнепальної зброї за слідами на кулях та гільзах	**22**	**12**	2	-	10	*екс.*	**10**
5	**Тема 5.** Методика проведення діагностичних та ситуаційних досліджень за фактом застосування вогнепальної зброї	**18**	**8**	-	2	6	*екс.*	**10**
6	**Тема 6.** Методика дослідження різновидів гладкоствольної вогнепальної зброї та набоїв до неї	**10**	-	-	-	-	-	**10**
Загальна кількість годин		***90***	**30**	4	4	22		***60***
Контроль	Тести, контр. робота						*3 екс.*	
Всього годин		***90***	**30**	4	4	22		***60***

Підсумковий контроль: залік

4. Плани навчальних занять за видами

Тема 2. Механізм утворення слідів зброї на кулях та гільзах під час пострілу

лекційне заняття - 2 години

1. Механізм утворення слідів каналу ствола на кулі при пострілі.
2. Передача особливостей каналу ствола зброї на стріляних кулях.
3. Механізм утворення слідів від частин зброї на гільзах.

Тема 3. Визначення виду, системи, моделі, зразка зброї за слідами на кулях і гільзах

семінарське заняття - 2 години

1. Визначення виду, системи, моделі, зразка зброї за слідами на кулях.
2. Визначення виду, системи, моделі, зразка зброї за слідами на гільзах.
3. Дослідження слідів деталей зброї на кулях і гільзах з ціллю встановлення взаємного розташування їх та положення патрона в вогнепальній зброї до пострілу.

практичне заняття - 6 години

Заняття №3.1. **Попереднє дослідження.**

практичне заняття - 2 години

Завдання по виконанню експертного дослідження куль та гільз вистріляних з вогнепальної зброї:

1.З'ясування мети дослідження та питань, які поставлені на вирішення експерта;

2.Оцінка наданих у розпорядження експерта матеріалів з точки зору достатності для вирішення поставлених питань;

3.Формування загального уявлення про досліджувані об'єкти, явища, події, їх ознаки;

4.Встановлення кола інших досліджень наданих об'єктів, що повинні передувати або проводитися після проведення судової експертизи зброї і узгодження їх черговості;

5.Побудова гіпотез;

6.Планування експертного дослідження.

Практичне заняття проводиться в спеціалізованій навчальній аудиторії №239, з використанням:

- *зразків куль, гільз та частин набоїв (клейптухи, шріт, кулі, картеч);*
- *вимірювальних приладів;*
- *довідкової літератури;*
- *оптичних приладів (криміналістичні лупи, мікроскопи).*

Заняття № 3.2. **Роздільне дослідження. Експертний експеримент.**

практичне заняття – 2 години

Завдання по виконанню експертного дослідження куль та гільз вистріляних з вогнепальної зброї:

1. Всебічне і повне вивчення загальних та окремих ознак досліджуваних об'єктів (куль, гільз, частин набоїв);
2. Проведення експертного експерименту (відстріл вогнепальної зброї) за необхідності;
3. Формування проміжних висновків при проведенні роздільного дослідження об'єктів (куль, гільз, частин набоїв).

Практичне заняття проводиться в спеціалізованій навчальній аудиторії №239, з використанням:

- *зразків куль, гільз та частин набоїв (клейптухи, шріт, кулі, картеч);*
- *вимірювальних приладів;*
- *довідкової літератури;*
- *оптичних приладів (криміналістичні лупи, мікроскопи).*

Заняття №3.3. **Порівняльне дослідження. Оцінка результатів дослідження та формулювання висновків.**

практичне заняття — 2 години

Завдання по виконанню експертного дослідження куль та гільз вистріляних з вогнепальної зброї:

1. Встановлення збігу або розбіжностей загальних та окремих ознак вогнепальної зброї у об'єктах дослідження (куль, гільз, частин набоїв) та зразках для порівняння (довідкова література та інтернет ресурси).
2. Формування проміжного висновку про наявність чи відсутність збігу або розбіжності.
3. Оформлення результатів проведеного дослідження (складання висновку експерта, виготовлення ілюстративної (фото) таблиці).

Практичне заняття проводиться в спеціалізованій навчальній аудиторії №239, з використанням:

- *зразків куль, гільз та частин набоїв (клейптухи, шріт, кулі, картеч);*
- *вимірювальних приладів;*
- *довідкової літератури;*
- *оптичних приладів (криміналістичні лупи, мікроскопи).*

Тема 4. Ідентифікаційні дослідження вогнепальної зброї за слідами на кулях та гільзах.

лекційне заняття - 2 години

1. Методика ідентифікаційного дослідження в судовій експертизі зброї.
2. Методи, що застосовуються при ідентифікації вогнепальної зброї за слідами на кулях та гільзах.

3. Встановлення чи стріляна гільза з даного екземпляра зброї.

практичне заняття - 10 години

Заняття № 4.1. **Попереднє дослідження.**

практичне заняття - 2 години

Завдання по виконанню експертного дослідження куль та гільз вистріляних з вогнепальної зброї:

1. З'ясування мети дослідження та питань, які поставлені на вирішення експерта;
2. Оцінка наданих у розпорядження експерта матеріалів з точки зору достатності для вирішення поставлених питань;
3. Формування загального уявлення про досліджувані об'єкти, явища, події, їх ознаки;
4. Встановлення кола інших досліджень наданих об'єктів, що повинні передувати або проводитися після проведення судової експертизи зброї;
5. Побудова гіпотез;
6. Планування експертного дослідження.

Практичне заняття проводиться в спеціалізованій навчальній аудиторії №239, з використанням:

- зразків куль, гільз та частин набоїв (клейптухи, шріт, кулі, картеч);
- вимірювальних приладів;
- довідкової літератури;
- оптичних приладів (криміналістичні лупи, мікроскопи).

Заняття № 4.2. **Роздільне дослідження.**

практичне заняття - 2 години

Завдання по виконанню експертного дослідження куль та гільз вистріляних з вогнепальної зброї:

1. Всебічне і повне вивчення загальних та окремих ознак досліджуваних об'єктів (куль, гільз, частин набоїв);
2. Проведення експертного експерименту (відстріл вогнепальної зброї) за необхідності;
3. Формування проміжних висновків при проведенні роздільного дослідження об'єктів (куль, гільз, частин набоїв).

Практичне заняття проводиться в спеціалізованій навчальній аудиторії №239, з використанням:

- зразків куль, гільз та частин набоїв (клейптухи, шріт, кулі, картеч);
- вимірювальних приладів;
- довідкової літератури;
- оптичних приладів (криміналістичні лупи, мікроскопи).

Заняття № 4.3. **Експертний експеримент.**

практичне заняття - 2 години

Завдання по виконанню експертного дослідження куль та гільз вистріляних з вогнепальної зброї:

1. Проведення експертного експерименту (відстріл вогнепальної зброї) з ціллю отримання порівняльних зразків (куль та гільз);
2. Всебічне і повне вивчення загальних та окремих ознак досліджуваних об'єктів на експериментально відстріляних зразках (куль, гільз, частин набоїв).

Практичне заняття проводиться в тирі ННІ №2, та спеціалізованій навчальній аудиторії №239, з використанням:

- *(ківларового) кулеуловлювача;*
- *зразків куль, гільз та частин набоїв (клейптухи, шріт, кулі, картеч);*
- *вимірювальних приладів;*
- *довідкової літератури;*
- *оптичних приладів (криміналістичні лупи, мікроскопи).*

Заняття № 4.4. **Порівняльне дослідження.**

практичне заняття - 2 години

Завдання по виконанню експертного дослідження куль та гільз вистріляних з вогнепальної зброї:

1. Встановлення збігу або розбіжностей загальних та окремих ознак від частин зброї у кулях та гільзах.
2. Формування проміжного висновку про наявність чи відсутність збігу або розбіжності.
3. Ілюстрування результатів порівняльного дослідження.
4. Комплексна оцінка результатів проведеного експертного дослідження об'єктів різновидів гладкоствольної зброї.
5. Оформлення результатів проведеного дослідження.

Практичне заняття проводиться в тирі ННІ №2, та спеціалізованій навчальній аудиторії №239, з використанням:

- *(ківларового) кулеуловлювача;*
- *зразків куль, гільз та частин набоїв (клейптухи, шріт, кулі, картеч);*
- *вимірювальних приладів;*
- *довідкової літератури;*
- *оптичних приладів (криміналістичні лупи, мікроскопи).*

Заняття № 4.5. **Оцінка результатів дослідження та формулювання висновків.**

практичне заняття — 2 години

Завдання по виконанню експертного дослідження куль та гільз вистріляних з вогнепальної зброї:

1. Комплексна оцінка результатів проведеного експертного дослідження

об'єктів (куль та гільз).

2. Оформлення результатів проведеного дослідження (складання висновку експерта, виготовлення ілюстративної (фото) таблиці).

Практичне заняття проводиться в тирі ННІ №2, та спеціалізованій навчальній аудиторії №239, з використанням:

- *(ківларового) кулеуловлювача;*
- *зразків куль, гільз та частин набоїв (клейптухи, шріт, кулі, картеч);*
- *вимірювальних приладів;*
- *довідкової літератури;*
- *оптичних приладів (криміналістичні лупи, мікроскопи).*

Тема 5. Методика проведення діагностичних та ситуаційних досліджень за фактом застосування вогнепальної зброї

семінарське заняття - 2 години

1. Поняття й особливості пострілу без натискання на спусковий гачок.
2. Встановлення технічного стану та придатності вогнепальної зброї до пострілів.
3. Встановлення можливості проведення несанкціонованого пострілу з вогнепальної зброї.
4. Класифікація слідів пострілу, механізм їх утворення та встановлення напрямку стрільби.
5. Встановлення відстані, напрямку та місця стрільби.
6. Вирішення ситуаційних задач при дослідженні слідів пострілу.

практичне заняття - 6 години

***Заняття № 5.1.* Попереднє дослідження.**

практичне заняття - 2 години

Завдання по виконанню експертного дослідження технічного стану та придатності вогнепальної зброї до пострілів, слідів пострілу, встановлення відстані, напрямку та місця стрільби.

1.З'ясування мети дослідження та питань, які поставлені на вирішення експерта;

2.Оцінка наданих у розпорядження експерта матеріалів з точки зору достатності для вирішення поставлених питань;

3.Формування загального уявлення про досліджувані об'єкти, явища, події, їх ознаки;

4.Встановлення кола інших досліджень наданих об'єктів, що повинні передувати або проводитися після проведення судової експертизи зброї і узгодження їх черговості;

5.Побудова гіпотез;

6.Планування експертного дослідження.

Практичне заняття проводиться в спеціалізованій навчальній

аудиторії №239, з використанням:

- різних предметів зі слідами пострілу;
- вимірювальних приладів;
- довідкової літератури;
- оптичних приладів.

Заняття №5.2. **Роздільне дослідження. Експертний експеримент.**

практичне заняття - 2 години

Завдання по виконанню експертного дослідження технічного стану та придатності вогнепальної зброї до пострілів, слідів пострілу, встановлення відстані, напрямку та місця стрільби.

1. Всебічне і повне вивчення загальних та окремих ознак досліджуваного об'єкта (слідів пострілу);
2. Проведення експертного експерименту з об'єктом дослідження (візування місця вогнепального ушкодження і місця пострілу);
3. Формування проміжних висновків при проведенні роздільного дослідження об'єктів (слідів вогнепальних ушкоджень) та експертного експерименту (візування місця вогнепального ушкодження і місця пострілу).

Практичне заняття проводиться на локаціях ННІ№2 та в спеціалізованій навчальній аудиторії №239, з використанням:

- різних предметів зі слідами пострілу;
- вимірювальних приладів;
- довідкової літератури;
- оптичних приладів.

Заняття №5.3. **Порівняльне дослідження. Оцінка результатів дослідження та формулювання висновків.**

практичне заняття — 2 години

Завдання по виконанню експертного дослідження технічного стану та придатності вогнепальної зброї до пострілів, слідів пострілу, встановлення відстані, напрямку та місця стрільби.

1. Комплексна оцінка результатів проведеного експертного дослідження об'єктів (слідів вогнепальних ушкоджень).
2. Ілюстрування результатів дослідження.
3. Оформлення результатів проведеного дослідження (складання висновку експерта, виготовлення ілюстративної (фото) таблиці).

Практичне заняття проводиться в спеціалізованій навчальній аудиторії №239, з використанням:

- різних предметів зі слідами пострілу;
- вимірювальних приладів;
- довідкової літератури;
- оптичних приладів.

5. Завдання для самостійної роботи

Загальною методичною вимогою вивчення навчальної дисципліни є вироблення особистісно-практичного відношення здобувачів до проблем розслідування злочинів пов'язаних з використанням вогнепальної зброї. Основною рекомендацією із самостійного одержання і поглиблення знань з дисципліни може слугувати опрацювання та критичне осмислення рекомендованої літератури. До завдань для самостійної роботи у формі тестового контролю здобувачі вищої освіти можуть отримати доступ на сайті НАВС у розділі «Дистанційні курси» за посиланням: https://dn.naiau.kiev.ua/course/view.php?id=3197за допомогою індивідуального логіну та паролю.

Тема 1. Загально-теоретичні основи судової експертизи слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу.

самостійна робота —10 годин

Опрацювати рекомендовану літературу до теми, скласти опорний конспект та підготуватись до обговорення основних понять теми. Підготувати реферат або презентацію.

Теми рефератів (доповідей або мультимедійних презентації):

1. Предмет судової експертизи слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу.
2. Об'єкти судової експертизи слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу.
3. Суб'єкти судової експертизи слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу.
4. Методика досліджень при проведенні судової експертизи слідів застосування зброї.

Тема 2. Механізм утворення слідів зброї на кулях та гільзах під час пострілу.

самостійна робота —10 годин

Опрацювати рекомендовану літературу до теми, скласти опорний конспект та підготуватись до обговорення основних понять теми. Підготувати реферат або презентацію.

Теми рефератів (доповідей або мультимедійних презентації):

1. Механізм утворення слідів каналу ствола на кулі при пострілі.
2. Передача особливостей каналу ствола зброї на стріляних кулях.
3. Механізм утворення слідів від частин зброї на гільзах.

Тема 3. Визначення виду, системи, моделі, зразка зброї за слідами на кулях і гільзах.

самостійна робота —10 годин

Опрацювати рекомендовану літературу до теми, скласти опорний конспект та підготуватись до обговорення основних понять теми. Підготувати реферат або презентацію.

Теми рефератів (доповідей або мультимедійних презентації):

1. Визначення виду, системи, моделі, зразка зброї за слідами на кулях.
2. Визначення виду, системи, моделі, зразка зброї за слідами на гільзах.
3. Дослідження слідів деталей зброї на кулях і гільзах з ціллю встановлення взаємного розташування їх та положення патрона у вогнепальній зброї до пострілу.

Оформити результати дослідження об'єктів у вигляді навчального висновку експерта з доданням ілюстративного матеріалу (ілюстративна таблиця, фототаблиця).

Тема 4. Ідентифікаційні дослідження вогнепальної зброї за слідами на кулях та гільзах

самостійна робота —10 годин

Опрацювати рекомендовану літературу до теми, скласти опорний конспект та підготуватись до обговорення основних понять теми. Підготувати реферат або презентацію.

Теми рефератів (доповідей або мультимедійних презентації):

1. Методика ідентифікаційного дослідження в судовій експертизі зброї.
2. Методи, що застосовуються при ідентифікації вогнепальної зброї за слідами на кулях та гільзах.
3. Встановлення чи стріляна гільза з даного екземпляра зброї.

Оформити результати дослідження об'єктів у вигляді навчального висновку експерта з доданням ілюстративного матеріалу (ілюстративна таблиця, фототаблиця).

Тема 5. Методика проведення діагностичних та ситуаційних досліджень за фактом застосування вогнепальної зброї

самостійна робота —10 годин

Опрацювати рекомендовану літературу до теми, скласти опорний конспект та підготуватись до обговорення основних понять теми. Підготувати реферат або презентацію.

Теми рефератів (доповідей або мультимедійних презентації):

1. Поняття й особливості пострілу без натискання на спусковий гачок.
2. Встановлення технічного стану та придатності вогнепальної зброї до пострілів.
3. Встановлення можливості проведення несанкціонованого пострілу з вогнепальної зброї.
4. Класифікація слідів пострілу, механізм їх утворення та встановлення напрямку стрільби.
5. Встановлення відстані, напрямку та місця стрільби.
6. Вирішення ситуаційних задач при дослідженні слідів пострілу.

Оформити результати дослідження об'єктів у вигляді навчального висновку експерта з доданням ілюстративного матеріалу (ілюстративна таблиця, фототаблиця).

Тема 6. Методика встановлення напрямку та відстані пострілу з гладкоствольної мисливської зброї. Ідентифікація гладкоствольної вогнепальної зброї.

самостійна робота —20 годин

Опрацювати рекомендовану літературу до теми, скласти опорний конспект та підготуватись до обговорення основних понять теми. Підготувати реферат або презентацію.

Теми рефератів (доповідей або мультимедійних презентації):

1. Теоретичні основи встановлення дальності пострілу, з гладкоствольної зброї по шротовим ушкодженнях.
2. Поняття далекого пострілу з гладкоствольної мисливської зброї.
3. Вплив конструктивно-технічних особливостей мисливської рушниці та набоїв на розсіювання шроту.
4. Методи дослідження осипу шроту.
5. Методика ідентифікації гладкоствольних рушниць за слідами на снарядах.

5.1. Практикум.

Завдання 1

Ви працюєте експертом-криміналістом в Дніпропетровському НДЕКЦ.

В продуктовому супермаркеті "Новус" по вул. Рорізній 9/17 в м. Дніпро 07.09.21 р. в 21.40 годин увійшов невідомий громадянин, який дістав із кишені пальто вогнепальну зброю і зробив декілька постріли по громадянам, які знаходились в торговому залі. Від отриманих вогнепальних ушкоджень три громадянина було поранено та один, помер. При огляді місця події в торговому

залі були виявлені гільзи та кулі від патронів до нарізної вогнепальної зброї. Також кулі були виявлені при розтині трупа гр. Бабія О.Г.

Слідчий СУ ГУНП в Дніпропетровській області по кримінальному провадженню № 09873458344567785177 1, призначив експертизу зброї.

В постанові, про призначення експертизи слідчий поставив наступні питання:

- чи є предмети вилучені на місці події частинами боєприпасів?
- якщо так, то до якому виду, калібру патронів вони відносяться?
- з якої зброї вид, модель, зразок, калібр вони були вистріляні?
- чи можливо по слідам від зброї на кулях і гільзах, провести ідентифікаційне дослідження?
- чи з однієї зброї вистріляні дані кулі та гільзи?

Частина 1

1. Які ще питання міг поставити на вирішення судової експертизи зброї, враховуючи обставини провадження?
2. Які ознаки на кулях і гільзах можуть вирішити поставлені питання?
3. Які цілі і задачі, вирішуються при ідентифікаційному дослідженні вогнепальної зброї по кулям і гільзам?
4. Які методи та прийоми фіксації використовуються на місці події при виявленні куль та гільз ?

Частина 2

1. Дослідіть конструкційні особливості куль та гільз патронів до нарізної вогнепальної зброї?
2. Встановіть належність вилучених куль та гільз до одного виду патронів?

Завдання 2

Ви працюєте експертом-криміналістом в Київському НДЕКЦ.

В парку "Фрунзе" по вул. Червоних Козаків в м. Києві 21.07.21 р. в 02.30 годин біля нічного клубу "Фрідом", був найдений труп гр. Мащенка П.І., з вогнепальними пораненнями на тілі. При огляді місця події, було виявлено і вилучено предмет схожий на вогнепальну зброю (пістолет) та дві гільзи.

Слідчий СУ ГУНП в М. Києві Злотенко Б.В., по кримінальному провадженню № 876346534671788, за фактом вбивства гр. Мащенка П.І., призначив експертизу зброї.

В постанові про призначення судові експертизи зброї, слідчий на вирішення поставив наступні питання:

- чи є виявлений предмет, вогнепальною зброєю?
- якщо так, то до якої моделі, системи, зразку, калібру він відноситься?
- чи проводились постріли із даної зброї після останньої чистки?
- до патрону якого виду та калібру відносяться гільзи виявлені на місці події?

- чи не вистріляні гільзи вилучені з місця події зі зброї виявленої в парку?

Частина 1

1. Які питання вирішує експерт баліст на попередній стадії експертного дослідження?
2. Які методи, технічні засоби та прийоми, потрібно застосувати при дослідженні предмета схожого на вогнепальну зброю (пістолет), що був вилучений на місці події?
3. Які цілі і задачі, вирішуються при дослідженні предметів (гільзи, зброя) при проведенні судової експертизи зброї?

Частина 2

1. Встановіть належність виявленого предмета до вогнепальної зброї?
2. Встановіть, чи можна проводити постріли з конкретного виду зброї патронами частини яких запропоновано?

Завдання 3

Ви працюєте експертом-криміналістом в Львівському НДЕКЦ.

Біля входу до автостанції "Південна" в м. Львів 17.12.21 р. в 23.00 години, по приміщенню залу відпочинку автостанції були зроблені постріли з вогнепальної зброї. При огляді місця події, були виявлені та вилучені шріт, клейптухи, рештки контейнера до набою гладковствольної зброї. В ході проведення попередньої перевірки був затриманий гр. Недбайло Г.І., у якого при огляду було виявлено і вилучено з обріз мисливської рушниці.

Слідчий СУ ГУНП у Львівській області Баренко І.В., по матеріалам кримінального провадження №9873587562346 призначив судову експертизу зброї.

В постанові про призначення експертизи, слідчий поставив наступні питання:

- чи є металеві кульки, повстяний предмет, полімерний предмет частинами набоїв до вогнепальної зброї?
- якщо так, то до якого калібру вони відносяться?
- чи є поданий на дослідження предмет вогнепальною зброєю?

Частина 1

1. По яким критеріям згідно Методики необхідно встановлювати приналежність даних частин до набоїв гладкоствольної зброї?
2. Які питання можна поставити по обрізу мисливської рушниці?

Частина 2

1. Опишіть вогнепальні пошкодження і з якої зброї вони утворені?
2. Встановіть, за розмірними характеристикаи номер шроту та спосіб його виготовлення?

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено робочим навчальним планом

7. Методи навчання

Методи навчання:

1. Словесні, наочні та практичні методи.
2. Пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) метод.
3. Репродуктивний метод.
4. Частково-пошуковий метод.
5. Дослідницький метод.

Методи навчання

- **Словесні**

Розповідь-пояснення використовується під час навчання здобувачів протягом лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повість, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та здобувачем вищої освіти, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати здобувачів на активізацію отриманих знань. Саме за допомогою їх викладач активізує діяльність здобувачів, ставлячи їм запитання для роздумів, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція слугує для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

- **Наочні методи**

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та демонстрації власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

- **Практичні методи**: виконання практичних вправ. Ці методи не несуть нової навчально-пізнавальної інформації, а слугують лише для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань.
- **Навчальна робота під керівництвом викладача** – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, написання тестів, виконання навчальних експертиз.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль – усний (у вигляді індивідуального або групового опитування) або письмовий (у вигляді контрольної роботи, тестів, розрахунково-графічних робіт (навчальні експертизи). Форми поточного контролю з кожної теми визначає викладач.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає одне теоретичне питання та ситуаційне або практичне завдання.

Методи контролю. Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом практичних занять, а також шляхом: проведення експрес-опитувань, тестування, підготовки доповідей і рефератів. При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань здобувачів і вміння застосовувати їх на практиці.

Практичні заняття проводяться двома науково-педагогічними працівниками, оскільки, з урахуванням специфіки відпрацювання практичних завдань з використанням можливостей спеціалізованих навчальних аудиторій, навчально-тренувальних полігонів та робочих місць з інсценованою слідової картиною кримінальних правопорушень, навчальна група завчасно поділяється на дві підгрупи.

Критерії оцінювання результатів навчання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних ситуаційних завдань;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)						**Підсумковий контроль**	**Підсумкова кількість балів**
max 60%						*max 40%*	*max 100%*
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Залік	
10	10	10	10	10	10	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище від середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

Інструменти. Використання інструментів, що входять до переліку криміналістичної техніки обирається викладачем, виходячи з теми навчальної дисципліни.

Обладнання. Для закріплення теоретичних знань та відпрацювання практичних навичок здобувачами вищої освіти за темами навчальної дисципліни необхідно використовувати навчально-тренувальні полігони та спеціалізовані навчальні аудиторії.

Програмне забезпечення.

Під час проведення занять в очному (offline) режимі використовуються наступні засоби програмного забезпечення:

- інтерактивні, мультимедійні проектори, комп'ютери, планшети, інтерактивна дошка.

Під час проведення занять в змішаному (blended) режимі використовуються наступні засоби програмного забезпечення:

- доступ до дистанційних навчальних курсів дисциплін на офіційному вебпорталі НАВС через мережу Інтернет (на платформах Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment, Google – Classroom, Google Meet).

Під час проведення занять без очної складової в дистанційному режимі (on-line) за вибором викладача використовується:

- програмне забезпечення через мережу Інтернет.

На плантформах Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment), Google Classroom розміщені допоміжні матеріали.

Виконана робота розміщується здобувачем на середовищі Google Classroom, де науково-педагогічний працівник має можливість контролювати,

систематизувати, оцінювати діяльність, переглядати результати виконання вправ, застосовувати різні форми оцінювання.

10. Перелік питань/завдань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Перелік питань для підсумкового контролю:

1. Закономірності механізму утворення слідів полів нарізів на кулях підчас пострілу.
2. Встановіть калібр, виробника та вид зброї в якій застосовується патрон, провівши його криміналістичне дослідження.
3. Закономірності механізму утворення слідів на гільзах підчас вилучення зі зброї.
4. Проведіть дослідження пижа, та встановіть частиною якого патрону він являється.
5. Розкрийте закономірності механізму утворення слідів на гільзах підчас спорядження зброї.
6. Проведіть дослідження кулі і встановіть частиною якого патрону вона являється.
7. Предмет судової експертизи зброї.
8. Характеристика загальних ознак слідів зброї, що утворюються на кулях під час пострілу.
9. Встановіть напрямок пострілу виходячи із слідів вогнестрільного пошкодження на органічному склі та дайте характеристику даним слідам.
10. Індивідуалізуючи ознаки слідів зброї, що утворюються на кулях під час пострілу.
11. Встановіть напрямок пострілу виходячи із слідів вогнестрільного пошкодження на металі та дайте характеристику даним слідам.
12. Загальні ознаки слідів частин і механізмів вогнестрільної зброї, що утворюються на гільзах.
13. Чинники що впливають на утворення слідів нарізного каналу стволу вогнестрільної зброї на кулях.
14. Характеристика маркувальних позначень, що застосовуються на патронах.
15. Дослідіть сліди пошкоджень на різних предметах та встановіть їх належність до вогнестрільних.
16. Проведіть дослідження слідів на гільзі і встановіть придатність їх до ототожнення.
17. Класифікація слідів пострілу та механізм їх утворення.
18. Проведіть дослідження зразка пороху та встановіть його марку.
19. Характеристика ознак слідів, що утворюються на кулях при стрільбі зі зброї нештатними патронами.

20. Дайте основні положення методики визначення дистанції пострілу з мисливської рушниці за осипом шроту.

21. Характеристика чинників, що впливають на утворення слідів вогнестрільної зброї на гільзах під час пострілу.

22. Встановлення виду і зразка (моделі) зброї, за ознаками вогнестрільних ушкоджень.

23. Встановіть напрямок пострілу виходячи із слідів вогнестрільного пошкодження на дерев'яній дошці та дайте характеристику даним слідам.

24. Призначення, класифікація та устрій куль.

25. Дайте визначення калібру гладкоствольної вогнестрільної зброї та їх характеристику.

26. Проведіть дослідження слідів на кулі і встановіть придатність їх до ототожнення.

27. Призначення, види та устрій гільз.

28. Правові засади та організація проведення судової експертизи слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;

29. Проведіть дослідження та встановіть спосіб виготовлення шроту (картечі).

30. Завдання які вирішує судова експертиза зброї.

31. Вплив на утворення слідів на кулях, залишків металізації, корозії, кіптяви, мастила.

32. Проведіть дослідження капсулів та встановіть їх вид та тип.

33. Методика ототожнення вогнестрільної зброї за слідами на стріляних кулях.

34. Проведіть дослідження і встановіть спосіб та вид з'єднання кулі з гільзою, що застосовуються в патронах до нарізної вогнестрільної зброї.

35. Методика встановлення відстані пострілу з нарізної вогнестрільної зброї на близьких дистанціях стрільби.

36. Об'єкти судової експертизи слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу.

37. Методика встановлення можливості пострілів з вогнестрільної зброї без натиску на спусковий гачок.

38. Проведіть дослідження слідів пострілу на кулях та дайте характеристику ознак, що свідчать про ступінь зношеність каналу ствола зброї.

39. Закономірності, які вивчаються судовою експертизою зброї слідів зброї, слідів пострілу та ситуаційних обставин пострілу;

40. Визначення за кутом падіння кулі відстані і місця пострілу при великих дистанціях стрільби.

41. Проведіть дослідження зразка зброї і встановіть вид ударно-спускового механізму, що застосовується в ній.

42. Дайте характеристику іншим видам ударно-спускових механізмів, що застосовуються в вогнестрільній зброї.

43. Судова експертиза зброї – в системі юридичних наук.

44. Закономірності виникнення слідів, що утворюються на гільзах при стрільбі з револьверів.

45. Проведіть дослідження слідів патронного утику на гільзах та дайте їм характеристику.

46. Види автоматики, які застосовуються в вогнестрільній зброї.

47. Визначення місця пострілу при невеликих дистанціях стрільби.

48. Проведіть дослідження слідів бійка ударника, що утворились на гільзах та дайте їм характеристику.

49. Основні історичні етапи розвитку судової експертизи зброї.

50. Ознаки слідів, що утворюються на кулях при стрільбі з "обрізів" нарізної вогнестрільної зброї.

51. Проведіть дослідження зразка гладкоствольної зброї та встановіть належність його до обрізів.

52. Ознаки слідів, що утворюються на кулях при стрільбі з револьвера "Наган" патронами для пістолета "ТТ".

53. Проведіть дослідження зразка гладкоствольної зброї та встановіть належність його до мисливської (спортивної) гладкоствольної зброї.

54. Криміналістичні ознаки рушниць бойового та спеціального призначення.

55. Методика ототожнення вогнестрільної зброї за слідами на стріляних гільзах.

56. Огляньте набій до вогнестрільної зброї і встановіть його спосіб виготовлення та спорядження.

57. Механізм утворення вогнестрільних пошкоджень на різних предметах.

58. Встановлення взаємного розташування зброї та перепони при пострілі.

59. Проведіть дослідження слідів на гільзі та визначить взаємне розташування їх з ціллю встановлення положення гільзи в набійнику вогнепальної зброї.

60. Поняття саморобної вогнепапльної зброї та її класифікація.

61. Політ кулі в повітрі. Поняття деривації.

62. Встановіть вид, модель, зразок зброї з якої стріляна гільза, що вилучена на місці події.

63. Характеристика маркувальних позначень, що застосовуються на патронах.

64. Методика встановлення належності патронів до боєприпасів вогнестрільної зброї.

65. Призначення, класифікація та устрій куль.

66. Дайте визначення калібру гладкоствольної вогнестрільної зброї та їх характеристику.

67. Призначення, види та устрій гільз.

68. Правові засади та організація проведення судово-балістичних експертиз.

69. Проведіть дослідження та встановіть спосіб виготовлення шроту (картечі).

70. Завдання які вирішує судова балістика.

71. Методика ототожнення вогнестрільної зброї за слідами на стріляних кулях.

72. Проведіть дослідження і встановіть спосіб та вид з'єднання кулі з гільзою, що застосовуються в патронах до нарізної вогнестрільної зброї.

73. Методика встановлення можливості пострілів з вогнестрільної зброї без натиску на спусковий гачок.

74. Основні історичні етапи розвитку судової балістики.

75. Характеристика патронів, що за призначенням не є бойовими припасами до вогнестрільної зброї.

11. Рекомендовані джерела інформації

Основна

Конституція України: Закон України від 28 червн. 1996 р. № 254к.96ВР(станом на 15 берез. 2016) URL:http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show /254к/96-вр.

Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI (станом на 05.верес.2019р.) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17

Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII (ред. 01.січ.2019р.) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19

Про судову експертизу : Закон України зі змінами та доповненнями, внесеними законами України від 23.04.2003 р. № 662-IV (ред. від 1.січ. 2019 р.) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12.

Про наукову і науково-технічну експертизу : Закон України від 10 лютого 1995 р. № 51/95-ВР (ред. від 05.груд.2012 р.) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-вр.

Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз: Наказ Міністерства юстиції України від 08 жовтня 1998 р. № 53/5 (ред. від 22.02.2019 р.) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98.

Інструкція про порядок створення та організації діяльності слідчих груп та слідчо-оперативних груп : Наказ МВС України від 20.жовт.2014 р. № 1107 URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1618-14.

Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 № 575, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 31.07.2017 р. за № 937/30805. БД «Законодавство України». ВР України. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17.

Про затвердження Інструкції з організації проведення та оформлення експертних проваджень у підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України 17.07.2017 № 591, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 18.08. 2017 р.

за № 1024/30892. БД «Законодавство України» ВР України. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1024-17.

Про затвердження Порядку ведення Реєстру методик проведення судових експертиз: Наказ Міністерства юстиції України від 02 жовтня 2008 р. № 1666/5 (ред. від 03.лип.2015 р.) URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0924-08.

Встановлення належності виробів до категорії мисливських (спортивних) гладкоствольних рушниць, затверджена рішенням секції НКМР Міністерства Юстиції України з проблем трасології та судової балістики. Методика. Протокол від 17 листопада 1999 року. К.: Міністерство Юстиції України, 1999.

Криміналістичне дослідження газових пістолетів та револьверів, затверджена рішенням секції НКМР Міністерства Юстиції України з проблем трасології та судової балістики. Методика. Протокол від 24 травня 2000 року. К. Міністерство Юстиції України, 2000.

Встановлення належності об'єкта до вогнепальної зброї та його приналежність до стрільби (проведення пострілів), затверджена рішенням секції НКМР Міністерства Юстиції України з проблем трасології та судової балістики. Методика. Протокол від 02 червня 2005 року. К.: Міністерство Юстиції України, 2005.

Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання, вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями метальними снарядами несмертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів: Наказ МВС України від 21 серпня 1998 р. № 622.

Алєксєєв О.О. Розслідування окремих видів злочинів: навч. посіб. 2-ге вид. перероб. та доп. К. : «Центр учбової літератури», 2014. 320 с.

Андреев И. С. Курс криминалистики [Текст]: учебное пособие; Минск, 2000. 335 с.

Белкин Р.С. Криминалистика: проблемы сегодняшнего дня [Текст]: практическое пособие. М., 2001. 240 с.

Егоров Е.Г. Установление дистанции и направления выстрела из охотничьего ружья по рассеиванию дроби [Текст]: практическое пособие. Волгоград, 1982.

Зинин А. М. Введение в судебную экспертизу [Текст]: практическое пособие. М., 2002. 240 с.

Ищенко А.В. Криминалистическое обеспечение методики расследования отдельных видов преступлений: Учебно-справочное пособие. Одесса: НИРИО ОИВД, 1999. 112 с.

Іщенко А. В. Методологічні проблеми криміналістичних наукових досліджень: Монографія. К.: Національна академія внутрішніх справ України. 2003. 359 с.

Іщенко А.В. Проблеми криміналістичного забезпечення розслідування злочинів: Монографія. К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2002. 212 с.

Кузьмічов В. С. Криміналістика: Навчальний посібник.К.: Юрінком Інтер, 2001. 368 с.

Салтевський М. В. Криміналістика (у сучасному викладі): Підручник. К. : Кондор, 2005. 588 с.

Кустанович С.Д. Причины отсутствия дефекта ткани входного отверстия при близком выстреле: Труды Военно-медицинской академии имени. Л.1952. Т. 53.

Крятова З. А. Конструктивные особенности новых моделей охотничьих ружей и криминалистическая оценка признаков следов на стреляных в них гильзах. М., 1981. 326 с.

Кофанов А.В. Теорія та практика проведення судово-балістичних досліджень: Монографія. К.: УкрДГРІ, 2015. 274 с.

Додаткова

Арешонков В.В., Атаманчук В.М., Кофанов А.В., Кушнір Г.А., Приходько Ю.П. Судова балістика та суміжні галузі знань: Словник. К.: НАВС, 2015. 184 с.

Кофанов А.В. Судово-балістичні дослідження: Курс лекцій. К.: УкрДГРІ, 2015. 278 с.

Кофанов А.В. Криміналістика: Підручник. К. : Центр учбової літератури, 2015. 544 с.

Закутский Е. Д. О маркировочных обозначениях на охотничьих ружьях: Экспертная практика №10. М. 1977.

Ищенко А.В. Научное обеспечение практики борьбы с преступностью: Учебное пособие. К.: Изд-во. НАВДУ. 1997. 136 с.

Кофанов А.В. Криміналістична техніка: Навчальний посібник. К.: Вид-во «КИЙ», 2006. 456 с.

Кофанов А. В. Визначення відстані пострілу при стрільбі з газових пістолетів і револьверів: методичний посібник. К.: «Знання України», 2008. 59 с.

Кустанович С.Д. Судебная баллистика: Уч. Пособие. М., 1956. 415 с.

Кустанович С.Д. О форме входных отверстий при выстрелах в пределах действия пороховых газов: Вопросы судебно-медицинской экспертизы. М. 1954. 257 с.

Кофанов А.В. Трасологічні дослідження [текст]: Курс лекцій. К.: КНІВС, 2010. 304 с.

Красюка І.П. Судово-експертна діяльність: довідник для експертів.К.: Державний науково-дослідний експертно-криміналістчний центр МВС України, 2002. 320 с.

Лисиченко В.К. Использование специальных знаний в следственной и судебной практике: Учебное пособие. К.: Гос. ун-т. им. Т.Г. Шевченко. 1987. 100 с.

Мазніченко Ю.О. Інформаційні технології в експертній практиці: Навчально-практичний посібник. К.: Київський нац. ун-т. внутр. справ, 2007. 152 с.

Писаренко Н.И. Криминалистическое исследование охотничьего гладкоствольного оружия и боеприпасов. К., 1988.194 с.

Плескачевский В. М. Оружие в криминалистике: понятие и классификация. М.: Спарк, 2001. 54 с.

Устинов А.И., Блюм М.М. Патроны ручного огнестрельного оружия и их криминалистическое исследование. М., 1982.457с.

Романюк Б.В. Сучасні теоретичні та правові проблеми використання спеціальних знань у досудовому слідстві: Монографія. К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2002. 196 с.

Селиванова Н. А., Снеткова В. А. Руководство для следователей. М., 1997. 732 с.

Жук А.Б. Справочник по стрелковому оружию. Револьверы, пистолеты, винтовки, пистолеты-пулеметы, автоматы. М.: Военное изд-во, 1993. 735 с.

Іщенко А. В., Грищенко О. В., Ігнатьєв І. В., Назаров В. В. Пістолети та револьвери призначені для відстрілу патронів споряджених метальними снарядами «несмертельної дії» та набої до них: Судово-балістичний довідник. К.: Воєнне вид-во України «Варта». 2005. 208 с.

Филькова О.Н. Справочник эксперта-криминалиста. М., 2001. 459 с.

Шемшученко Ю.С. Великий енциклопедичний юридичний словник. К.: ТОВ «Вид-тво Юридична думка», 2007. 992 с.

Інформаційні ресурси

Офіційний сайт Президента України URL: http://www.president.gov.ua/
Офіційний сайт Кабінету Міністрів України URL:http://www.kmu.gov.ua
Офіційний сайт Міністерства Юстиції України URL:http://www.minjust.gov.ua/
Міністерство внутрішніх справ України URL: (http://www.mvs.gov.ua).
Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр України URL: (http://www.dndekc.mvs.gov.ua).
Київський науково-дослідний інститут судових експертиз URL: (http://www.kniise.com.ua).
Сервіс пошуку книг Googl URL: http://books.com
Національна бібліотека України ім. Вернадського URL:http://www.nbuv.gov.ua/
Каталог юридичних ресурсів URL:http://www.ageyev.org/libweb/
Державна науково-технічна бібліотека України URL: (http://www.gntb.gov.ua).
Національна парламентська бібліотека України URL:http://www.nplu.kiev.ua/.

Розробник:
доцент кафедри криміналістичного
забезпечення та судових експертиз ННІ № 2 НАВС
кандидат юридичних наук, доцент **Юрій ПРИХОДЬКО**